

وضعیت مشارکت پدیدآورندگان مقالات تألیفی مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۰*

رحمان معرفت^۱، حمید کشاورز^۲، حسن اشرفی‌ریزی^۳، سمیه سیروسی^۴

مقاله کوتاه

چکیده

مقدمه: هدف این پژوهش، تعیین وضعیت مشارکت نویسندگان مقالات در مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۰ بوده است.

روش بررسی: روش پژوهش پیمایشی با رویکرد علم سنجی و از نوع کاربردی است. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل همه‌ی مقالات مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت (۲۵۲ مقاله) از سال ۱۳۸۳ تا آذرماه ۱۳۹۰ و روش نمونه‌گیری، سرشماری است. پس از دانلود تمامی شماره‌ها از سایت اینترنتی مجله، داده‌های مورد نیاز در نرم‌افزار EXCEL وارد و استخراج و تحلیل داده‌ها با کمک این نرم‌افزار و آمار توصیفی انجام گرفت.

یافته‌ها: میانگین تعداد نویسندگان در هر مقاله ۳/۰۳ بود. در میان دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی گوناگون، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با ۹۴ مقاله، بیشترین سهم همکاری گروهی در انتشار مقاله در مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت را به خود اختصاص داده است. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که از مجموع ۲۵۲ مقاله، مقالات گروهی در مقایسه با مقالات انفرادی سهم بسزایی را به خود اختصاص داده‌اند، به گونه‌ای که سهم مقالات انفرادی در مجموع تنها ۸/۷ درصد بوده است. ضریب همکاری گروهی بین نویسندگان با میانگین ۰/۶۴ به جز در سال ۱۳۸۳ همواره بالای ۰/۵ بوده است.

نتیجه‌گیری: همکاری گروهی نویسندگان در مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت در شرایط مطلوبی قرار داشت.

واژه‌های کلیدی: مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت؛ علم سنجی؛ مشارکت؛ نشریات ادواری

پذیرش مقاله: ۱۳۹۲/۰۵/۰۶

اصلاح نهایی: ۱۳۹۱/۱۰/۲۵

دریافت مقاله: ۱۳۹۰/۱۱/۱۲

ارجاع: معرفت رحمان، کشاورز حمید، اشرفی‌ریزی حسن، سیروسی سمیه. وضعیت مشارکت پدیدآورندگان مقالات تألیفی مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۰. مدیریت اطلاعات سلامت ۱۰ (۳): ۵۱۵-۵۱۰.

* این مقاله حاصل تحقیق مستقل بدون حمایت مالی می‌باشد.

۱- مری، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران (نویسنده‌ی مسؤل)

Email: rmarefat@semnan.ac.ir

۲- مری، علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

۳- استادیار، کتابداری و اطلاع‌رسانی، مرکز تحقیقات فناوری اطلاعات در امور سلامت، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

۴- کارشناس، کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشکده‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سمنان، سمنان، ایران

مقدمه

اهمیت مشارکت گروهی در تولید آثار علمی در عصر پر شتاب کنونی که هزینه‌ی فرصت‌ها از اهمیت بالایی برخوردار است، بر کسی پوشیده نیست. به نظر می‌رسد که با تخصصی شدن علوم و افزایش تعداد دانشمندان و نیز ماهیت بین رشته‌ای و چند رشته‌ای علوم، تولید آثار علمی مشارکتی به روند گسترش دانش بشری بیش از پیش یاری رسانده است. درباره‌ی بررسی وضعیت انتشار مقاله‌ی تألیفی در حوزه‌های مختلف دانش

گرفت. نتایج پژوهش مذکور نشان داد که میانگین ضریب همکاری گروهی نویسندگان مقالات در مجله، ۰/۶۱ بود (۵). ملک احمدی با بررسی میزان همکاری گروهی محققان وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در اجرای طرح‌های تحقیقاتی در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۹ دریافت که میانگین ضریب همکاری گروهی بین محققان طرح‌های تحقیقاتی در سال‌های مذکور ۰/۲۵ بوده است (۶).

روش بررسی

روش پژوهش، پیمایشی با رویکرد علم سنجی و از نوع کاربردی است. جامعه‌ی آماری پژوهش شامل همه‌ی مقالات مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت (۲۵۲ مقاله) از سال ۱۳۸۳ تا آذرماه ۱۳۹۰ و روش نمونه‌گیری، سرشماری بود. پس از دانلود تمامی شماره‌ها از سایت مجله، داده‌های مورد نیاز در نرم‌افزار EXCEL وارد شد و با کمک نرم‌افزار مذکور استخراج و تحلیل داده‌ها صورت پذیرفت. در پژوهش حاضر ضریب همکاری گروهی بین نویسندگان مطابق با فرمول زیر محاسبه شده است:

$$cc = 1 - \left\{ \sum_{j=1}^k \left(\frac{1}{j} \right) \times \frac{F_j}{N} \right\}$$

که در این فرمول F_j = تعداد مقالات دارای j نویسنده، j = مقالات (۱ نویسنده، ۲ نویسنده، ۳ نویسنده و ...)، N = تعداد کل مقالات و k = بیشترین تعداد نویسنده در یک مقاله است (۷).

یافته‌ها

یافته‌های پژوهش نشان داد که از مجموع ۷۸۹ نویسنده‌ی مقاله، ۴۴۲ نفر (۵۶ درصد) مرد و ۳۴۷ نفر (۴۴ درصد) زن بوده‌اند.

جدول ۱ نشان می‌دهد که در مقایسه با سایر سال‌های انتشار مجله، در سال ۱۳۸۹ نویسندگان زن (۱۲۳ نفر ۴۷/۹ درصد) و نویسندگان مرد (۱۳۴ نفر ۵۲/۱ درصد) با مجموع ۲۵۷ نفر بیشترین همکاری را در نگارش مقاله در

بشری پژوهش‌های فراوانی صورت پذیرفته است. نتایج پژوهش دانش در رابطه با بررسی مشارکت علمی پژوهشگران دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در انجام طرح‌های پژوهشی انجام شده در این دانشگاه در فاصله‌ی زمانی ۸۵-۱۳۸۰ نشان داد که در ۱۳۸ طرح پژوهشی مورد بررسی، ۶۱۷ پژوهشگر مشارکت داشته‌اند که میانگین تعداد پژوهشگران ۴/۴۷ نفر و ضریب همکاری میان آن‌ها به طور متوسط ۰/۲۶ بوده است (۱). عصاره و معرفت در پژوهشی به مطالعه‌ی رشد و توسعه‌ی مقالات علمی پژوهشگران ایرانی علوم پایه و بین رشته‌ای پزشکی طی سال‌های ۸۲-۱۳۵۵ در شبکه‌ی اطلاع‌رسانی علوم پزشکی (مدلاین) پرداخته‌اند. نتایج این پژوهش نشان داد که مقالات و آثار پژوهشگران ایرانی در پایگاه اطلاعاتی مدلاین افزایش قابل توجهی داشته است؛ به طوری که در دوره‌ی زمانی مورد مطالعه‌ی ۲۶۹۵ مقاله توسط ۹۳۷۳ نویسنده‌ی همکار به چاپ رسیده است که همکاری گروهی نویسندگان برای هر مقاله به طور متوسط ۳/۴ نفر بوده است (۲).

معرفت و همکاران در سال ۱۳۹۰ در بررسی مشارکت نویسندگان مقالات مجله‌ی علمی پژوهشی کومش (دانشگاه علوم پزشکی سمنان) دریافتند که ضریب مشارکت نویسندگان مقالات در این مجله ۰/۶ بوده است. همکاری گروهی نویسندگان برای هر مقاله به طور متوسط ۳/۶ نفر بوده است (۳). از سوی دیگر معرفت و همکاران در پژوهشی دیگر در سال ۱۳۹۰ با بررسی همکاری گروهی نویسندگان مقالات تألیفی مجله‌ی دانش و تندرستی در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۶، دریافتند که گرایش به سمت تألیف مقالات گروهی در سال‌های اخیر افزایش یافته است. آن‌ها همچنین ضریب همکاری گروهی بین نویسندگان مقالات در این مجله را ۰/۷ برآورد نمودند. همکاری گروهی نویسندگان برای هر مقاله به طور متوسط ۴/۰۹ نفر بوده است (۴). پژوهش دیگری توسط معرفت و همکاران در بررسی وضعیت همکاری گروهی نویسندگان مقالات تألیفی مجله‌ی روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۹ صورت

مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت داشته‌اند.

جدول ۱: توزیع فراوانی نویسندگان مقالات مورد بررسی بر حسب جنسیت

سال	جنسیت		مرد		زن		جمع
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۱۳۸۳	۲۷	۶۲/۸	۱۶	۳۷/۲	۴۳	۱۰۰	
۱۳۸۴	۲۷	۵۶/۲۵	۲۱	۴۳/۷۵	۴۸	۱۰۰	
۱۳۸۵	۳۳	۵۸/۹	۲۳	۴۱/۱	۵۶	۱۰۰	
۱۳۸۶	۴۶	۵۸/۲	۳۳	۴۱/۸	۷۹	۱۰۰	
۱۳۸۷	۴۱	۶۷/۲	۲۰	۳۲/۸	۶۱	۱۰۰	
۱۳۸۸	۳۸	۶۱/۳	۲۴	۳۸/۷	۶۲	۱۰۰	
۱۳۸۹	۱۳۴	۵۲/۱	۱۲۳	۴۷/۹	۲۵۷	۱۰۰	
۱۳۹۰	۹۶	۵۲/۵	۸۷	۴۷/۵	۱۸۳	۱۰۰	
جمع	۴۴۲	۵۶	۳۴۷	۴۴	۷۸۹	۱۰۰	

به علاوه، یافته‌های پژوهش نشان داد که در مجموع ۲۵۲ مقاله در طی سال‌های انجام پژوهش (۱۳۸۳ تا ۱۳۹۰) در مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت منتشر شده است. این تعداد مقاله توسط ۷۸۹ نویسنده به رشته‌ی تحریر در آمده است. میانگین تعداد نویسندگان در هر مقاله ۳/۰۳ بود. توزیع مقالات به ترتیب به سال‌های ۱۳۸۸ (۱۷ مقاله، ۶۲ نویسنده، میانگین ۳/۶)، ۱۳۸۹ (۷۳ مقاله، ۲۵۷ نویسنده، میانگین ۳/۵)، ۱۳۸۷ (۲۰ مقاله، ۶۱ نویسنده، میانگین ۳/۰۵)، ۱۳۸۶ (۲۶ مقاله، ۷۹ نویسنده، میانگین ۳)، ۱۳۹۰ (۶۲ مقاله، ۱۸۳ نویسنده، میانگین

۲/۹)، ۱۳۸۴ (۱۷ مقاله، ۴۸ نویسنده، میانگین ۲/۸)، ۱۳۸۵ (۲۱ مقاله، ۵۶ نویسنده، میانگین ۲/۷) و ۱۳۸۴ (۱۷ مقاله، ۴۸ نویسنده، میانگین ۲/۷) اختصاص داشته است.

در ارتباط با فراوانی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی طبق جدول ۲ دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با ۹۴ مقاله، بیشترین سهم همکاری گروهی در انتشار مقاله را به خود اختصاص داده است. همچنین دانشگاه مذکور، دارای حداقل ۷ مقاله بود که دارای نویسندگان انفرادی است و حداقل ۲۳ مقاله دارای بیش از ۴ نویسنده می‌باشد.

نگاهی به جدول ۳ نشان می‌دهد که اگر چه در سال‌های اول انتشار مجله تمایل به انتشار مقالات گروهی وجود داشته است، اما هر چه به سال‌های اخیر نزدیک‌تر می‌شویم، میزان استقبال متخصصان و پژوهشگران حوزه‌ی پزشکی نسبت به تدوین مقالات گروهی پررنگ‌تر شده است.

جدول ۴، ضریب همکاری گروهی میان نویسندگان در طی سال‌های مورد بررسی به تفکیک آن سال‌ها را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است که ضریب همکاری گروهی بین نویسندگان عددی بین صفر و یک است. این عدد هر چه از ۰/۵ بیشتر باشد، حاکی از آن است که همکاری گروهی بین نویسندگان در سطح مطلوب‌تری قرار دارد و هر چه به عدد صفر نزدیک‌تر باشد، نشان دهنده‌ی ضعیف بودن میزان همکاری گروهی بین نویسندگان است (۷). میانگین ضریب همکاری گروهی بین نویسندگان نیز ۰/۶۴ می‌باشد.

جدول ۲: توزیع فراوانی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی دارای بیشترین همکاری گروهی در مقالات

نام دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی	تعداد مقالات					جمع
	۱ نویسنده	۲ نویسنده	۳ نویسنده	۴ نویسنده	بیش از ۴ نویسنده	
دانشگاه علوم پزشکی اصفهان	۷	۲۵	۲۱	۱۸	۲۳	۹۴
دانشگاه علوم پزشکی تهران	۰	۵	۶	۷	۱	۱۹
دانشگاه علوم پزشکی ایران	۰	۵	۹	۱	۱	۱۶
دانشگاه اصفهان	۱	۲	۶	۳	۱	۱۳
دانشگاه علوم پزشکی شیراز	۲	۳	۳	۰	۰	۹
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	۰	۲	۵	۲	۰	۹

جدول ۳: توزیع فراوانی مقالات مورد بررسی از نظر همکاری گروهی بین نویسندگان

سال	تعداد مقالات					جمع
	۱ نویسنده	۲ نویسنده	۳ نویسنده	۴ نویسنده	بیش از ۴ نویسنده	
۱۳۸۳	۶	۳	۳	۱	۳	۱۶
۱۳۸۴	۲	۶	۳	۵	۱	۱۷
۱۳۸۵	۱	۹	۸	۲	۱	۲۱
۱۳۸۶	۲	۸	۷	۵	۴	۲۶
۱۳۸۷	۱	۵	۸	۴	۲	۲۰
۱۳۸۸	۱	۲	۶	۳	۵	۱۷
۱۳۸۹	۱	۱۷	۲۲	۱۸	۱۵	۷۳
۱۳۹۰	۷	۲۰	۱۲	۱۶	۷	۶۲
جمع	۲۱	۷۰	۶۹	۵۴	۳۸	۲۵۲
درصد	۸/۷	۲۴/۸	۲۸/۵	۲۲/۳	۱۵/۷	۱۰۰

جدول ۴: ضریب همکاری گروهی بین نویسندگان مقالات در سال‌های مورد بررسی

سال	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰
ضریب همکاری	۰/۴۲	۰/۵۸	۰/۶۰	۰/۶۰	۰/۶۲	۰/۶۱	۰/۶۸	۰/۵۹

انتشار مقاله در مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت مربوط به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان (با ۹۴ مقاله) است. دانشگاه علوم پزشکی تهران با ۱۹ مقاله و دانشگاه علوم پزشکی ایران با ۱۶ مقاله پس از دانشگاه علوم پزشکی اصفهان در مرتبه‌های بعدی قرار گرفتند. نتایج نشان می‌دهد که از مجموع ۲۵۲ مقاله، مقالات گروهی در مقایسه با مقالات انفرادی سهم بسزایی را به خود اختصاص داده‌اند، چرا که سهم مقالات انفرادی در مجموع تنها ۸/۷ درصد بوده است، در حالی که تعداد مقالات گروهی منتشر شده در مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت همواره به طور تقریبی سه برابر مقالات انفرادی بوده‌اند. همچنین یافته‌ها نشان داد که ضریب همکاری گروهی بین نویسندگان مقالات در مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت در سال‌های مورد بررسی اغلب بالای ۰/۵ بوده است.

نتیجه‌گیری

انتشار در قالب الکترونیکی مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت و

بحث

یافته‌های پژوهش نشان داد که از مجموع ۷۸۹ نویسنده‌ی مقاله در مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت، ۴۴۲ نفر (۵۶ درصد) مرد و ۳۴۷ نفر (۴۴ درصد) زن بودند. در بین سال‌های مورد بررسی، بیشترین همکاری در نگارش مقاله‌ی مربوط به سال ۱۳۸۹ بوده است. میانگین تعداد نویسندگان هر مقاله ۳/۰۳ بود. مقایسه‌ی نتایج متوسط تعداد نویسندگان در هر مقاله‌ی مورد بررسی با پژوهش‌های پیشین نظیر، عصاره و معرفت (۲) در حوزه‌ی علوم پایه و بین رشته‌ای پزشکی با میانگین ۳/۴ نویسنده در هر مقاله، معرفت و همکاران (۳) در حوزه‌ی پزشکی با ۳/۶ نفر برای هر مقاله در مجله‌ی کومش و نیز معرفت و همکاران (۴) در حوزه‌ی پزشکی به طور متوسط ۴/۰۹ برای هر مقاله در مجله‌ی دانش و تندرستی حاکی از نزدیکی و فاصله‌ی کم میانگین تعداد نویسندگان در هر مقاله‌ی این مجله با میانگین تعداد نویسندگان در هر مقاله پژوهش‌های مذکور است. یافته‌ها حاکی از آن است که بیشترین سهم همکاری گروهی در

پژوهشگران و نویسندگان مقالات در مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت در سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۰ را به تصویر کشیده است. نویسندگان مقالات در مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت، به انتشار آثار به صورت گروهی تمایل دارند.

مدیریت مناسب و روزآمدی مجله به لحاظ انتشار از عواملی است که به نظر می‌رسد تمایل نویسندگان برای انتشار آثار خود در مجله‌ی مدیریت اطلاعات سلامت را افزایش داده است. پژوهش حاضر، شمایی کلی از روند همکاری و میزان مشارکت

References

1. Danesh F. A survey on collaboration in research projects of research centers in Isfahan University of Medical Sciences during 2001-2006. Proceedings of the 1st National Congress of Scientometrics in Medical Sciences; 2007 Mar 5-6; Isfahan, Iran; 2007. [In Persian].
2. Osareh F, Marefat R. Collaboration of Iranian researchers in producing world science in Medline (medicine and interdisciplinary fields). Rahyaft Journal 2005; (35): 39-44. [In Persian].
3. Marefat R, Saberi M, Abdolmajid A, Zoodranj M. A survey on collaboration rate of authors in presenting scientific papers in Koomesh journal during 1999-2010. Koomesh 2012; 13(3): 279-86. [In Persian].
4. Marefat R, Saberi M, Abdolmajid AH, Keshavarz H, Azodi M. Collaboration rate of authors in producing Scientific Papers in Danesh and Tandoorosti (knowledge & Health) Journal during 2007-2010. Proceedings of the 3th National Conference on Scientometrics in medical fields; 2011 Dec 8; Babol, Iran; 2011. [In Persian].
5. Marefat R, Makvande Hoseini S, Abdolmajid A, Salimi S. A Survey on Collaboration Rate of Authors in Producing Scientific Papers in Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology during 2002-2010. Iran J Psychiatry Clin Psychol 2013; 18(4): 293-8. [In Persian].
6. Malek Ahmadi P. A survey on collaboration rate in research projects of research centers in Isfahan University of Medical Sciences during 2007-2010 Proceedings of the 3th National Conference on Scientometrics in Medical Fields; 2011 Dec 8; Babol, Iran; 2011. [In Persian].
7. Ajiferuke I, Burell Q, Tague J. Collaborative coefficient: A single measure of the degree of collaboration in research. Scientometrics 1998; 14(5-6): 421-33.

Contribution Rate of Authors in Producing Scientific Papers in Journal of Health Information Management during 2004-2011*

Rahman Marefat¹; Hamid Keshavarz²; Hasan Ashrafi Rizi, PhD³; Somayeh Sirosi⁴

Short Article

Abstract

Introduction: The present study aimed to determine the contribution rate among authors who published articles in Journal of Health Information Management during 2004-2011.

Methods: This was a descriptive-scientometrics study with a statistical procedure. The population of this study included the total issues of the Journal of Health Information Management (JHIM) articles which have been published during 2004-2011.

Results: The results showed that 789 authors had published articles in JHIM and mean number of the authors per article was 3.03. In terms of gender, 56% of the authors were males and 44% were females. Findings indicated that Isfahan University of Medical Sciences, Iran is most prolific among the other research institutes and scientific centers; furthermore this university has the most grouping published articles among the other research institutes and scientific centers (with 94 articles). Only 8.7% of the articles had single author. The results highlighted that the contribution coefficient was 0.64.

Conclusion: Contribution rate of the authors in JHIM is in an acceptable level.

Keywords: Journal of Health Information Management; Scientometrics; Collaboration; Periodicals

Received: 1 Feb, 2012

Accepted: 28 Jul, 2013

Citation: Marefat R, Keshavarz H, Ashrafi Rizi H, Sirosi S. **Contribution Rate of Authors in Producing Scientific Papers in Journal of Health Information Management during 2004-2011.** Health Inf Manage 2013; 10(3): 510-5.

* This article was an independent research with no financial aid.

1- Lecturer, Knowledge and Information Sciences, School of Psychology and Educational Sciences, The University of Semnan, Semnan, Iran (Corresponding Author) Email: rmarefat@semnan.ac.ir

2- Lecturer, Knowledge and Information Sciences, School of Psychology and Educational Sciences, The University of Semnan, Semnan, Iran

3- Assistant Professor, Library and Information Sciences, Health Information Technology Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

4- Library and Information Sciences, School of Psychology and Educational Sciences, The University of Semnan, Semnan, Iran